

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการด้านการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการส่วนภูมิภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 9 วิธีดำเนินการวิจัยที่เสนอไว้ในบทนี้ มีรายละเอียดในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินงานตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาทฤษฎี หลักการ สภาพข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและเนื้อหาสาระของการวิจัยให้ครอบคลุมเนื้อหา ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2) ตั้งกรอบแนวความคิดในการวิจัย เป็นการประมวลความรู้จากเรื่องที่ศึกษาวิจัยทั้งหมดมากำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และขอบเขตของการวิจัย
- 3) กำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
- 4) สร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยยึดวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดขึ้นเป็นหลัก และถือเป็นกรอบของเครื่องมือว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นนั้น สามารถตอบคำถามในการวิจัยได้
- 5) ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปทดลองใช้ เพื่อหาความเที่ยงของเครื่องมือ
- 6) รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยนำเครื่องมือฉบับที่สมบูรณ์ที่ได้แก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดในการวิจัย
- 7) วิเคราะห์ข้อมูล หลังจากที่ได้ข้อมูลจากเครื่องมือที่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้ว นำมาหาค่าสถิติตามประเภทของแบบสอบถาม และแปลผลการวิจัย
- 8) สรุปผลการวิจัย และเสนอผลการวิจัย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร

ประชากร ได้แก่ ข้าราชการส่วนภูมิภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 9 ทั้งหมด จำนวน 614 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 614 คน
โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด
ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ จำนวน 196
คน และกลุ่มผู้ปฏิบัติ ได้แก่ นักวิชาการศึกษา เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป เจ้าหน้าที่
ที่บริหารงานการเงินและบัญชี เจ้าหน้าที่งานธุรการ เจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชี
เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี และนิติกร จำนวน 418 คน ดังราย
ละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร จำแนกตามตำแหน่งและจังหวัดในเขตการศึกษา 9

ตำแหน่ง	จำนวน						รวม
	อุดรธานี	ขอนแก่น	สกลนคร	หนองคาย	เลย	หนองบัว	
					ลำภู		
กลุ่มผู้บริหาร							
ศึกษาธิการจังหวัด	1	1	1	1	1	1	6
ผู้ช่วยศึกษาธิการ							
จังหวัด	2	2	2	2	2	2	12
ศึกษาธิการอำเภอ	19	23	18	14	13	6	93
ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ	17	21	16	13	12	6	85
รวม	39	47	37	30	28	15	196

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร จำแนกตามตำแหน่งและจังหวัดในเขตการศึกษา 9 (ต่อ)

ตำแหน่ง	จำนวน						รวม
	อุดรธานี	ขอนแก่น	สกลนคร	หนองคาย	เลย	หนองบัว ลำภู	
กลุ่มผู้ปฏิบัติ							
นักวิชาการศึกษา	30	38	28	21	27	17	161
เจ้าหน้าที่บริหารงาน							
ทั่วไป	4	7	5	3	3	2	24
เจ้าหน้าที่บริหารงาน							
การเงินและบัญชี	3	3	3	2	3	2	16
เจ้าหน้าที่ธุรการ	18	17	12	8	9	6	70
เจ้าหน้าที่งานการเงิน							
และบัญชี	10	15	5	5	2	3	40
เจ้าหน้าที่ธุรการ	4	4	2	4	2	1	17
เจ้าหน้าที่การเงิน							
และบัญชี	15	24	17	12	10	6	84
นิติกร	1	1	1	1	1	1	6
รวม	85	109	73	56	57	38	418

ที่มา : สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9 กรอบอัตรา

กำลัง 3 ปี (พ.ศ.2536-2538) สํารวจเมื่อเดือนพฤษภาคม 2538

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการด้านการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการส่วนภูมิภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 9 โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

(1) ศึกษาทฤษฎี หลักการและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีเนื้อหาที่ประกอบด้วย แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารหลักการและกระบวนการพัฒนาบุคลากร ตลอดจนวิธีการพัฒนาบุคลากรแบบต่าง ๆ

(2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย หลังจากที่ได้ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(3) กำหนดวัตถุประสงค์ของเครื่องมือวิจัย หลังจากที่ได้ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(4) สร้างเครื่องมือ สำหรับการวิจัยตามกรอบแนวความคิด วัตถุประสงค์ของการวิจัย นำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(5) เสนอร่างเครื่องมือต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(6) นำเครื่องมือไปทดลองใช้เพื่อหาความเที่ยง (Reliability)

(7) นำค่าความเที่ยง เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ และปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

(8) สร้างเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

2) ลักษณะของเครื่องมือ

เป็นแบบสอบถาม 2 ลักษณะ คือ แบบเลือกตอบ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สถานปัจจุบันที่เป็นจริง เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร ของข้าราชการส่วนภูมิภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริง เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร และเป็นคำถามเกี่ยวกับระดับของประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนาบุคลากรแบบต่าง ๆ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 1 ข้อ มี 9 ข้อย่อย

ตอนที่ 3 ปัญหาในการพัฒนาบุคลากร เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 23 ข้อ เป็นคำถามที่เกี่ยวกับระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ นโยบายและแผนการพัฒนาบุคลากร การจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร และการประเมินผลการพัฒนาบุคลากร

ตอนที่ 4 ความต้องการด้านการพัฒนาบุคลากร เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 32 ข้อ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ กิจกรรมพัฒนาบุคลากร เนื้อหา และปัจจัยในการจัดกิจกรรม

3) การตรวจสอบเครื่องมือ

(1) ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 คน ตรวจสอบความตรงตามโครงสร้าง ความตรงตามเนื้อหา และตรงตามวัตถุประสงค์ และพฤติกรรมที่ต้องการวัด โดยสามารถวัดได้ครอบคลุมครบถ้วนตามเนื้อหาที่ต้องการให้วัด และวัดได้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตลอดจนความชัดเจนของภาษา

(2) นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ของแอลฟา ของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง เท่ากับ 0.93

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นดังนี้

1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น นำไปเสนอขออนุญาตจากผู้อำนวยการ สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9 จังหวัดอุดรธานี เพื่อขอเก็บข้อมูลในแต่ละสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

2) ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9 อุดรธานี ออกหนังสืออนุญาตถึงศึกษาธิการจังหวัดทุกจังหวัด และศึกษาธิการอำเภอทุกอำเภอในเขตการศึกษา 9 ให้บุคลากรในสำนักงานตอบแบบสอบถาม และให้ความช่วยเหลือในการจัดเก็บรวบรวมแบบสอบถามแล้วจัดส่งคืนผู้วิจัย

3) ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองในบางส่วนของศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอ แต่ละสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เก็บรวบรวมไม่ครบตามกำหนด

4) แบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไปทั้งสิ้น จำนวน 614 ชุด ได้รับกลับคืน 513 ชุด และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 507 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.57 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถาม		
	ส่งไป	ได้รับคืน	สมบูรณ์ (%)
กลุ่มผู้บริหาร			
ศึกษาธิการจังหวัด	6	5	5 (83.33)
ผู้ช่วยศึกษาธิการ			
จังหวัด	12	10	10 (83.33)

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถาม		
	ส่งไป	ได้รับคืน	สมบูรณ์ (%)
ศึกษาธิการอำเภอ	93	75	75 (80.64)
ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ	85	70	70 (82.35)
รวม	196	160	160 (81.63)
กลุ่มผู้ปฏิบัติ			
นักวิชาการศึกษา	161	131	129 (80.12)
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป	24	21	21 (87.50)
เจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี	16	16	16 (100.00)
เจ้าหน้าที่ธุรการ	70	61	59 (84.28)
เจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชี	40	34	33 (82.50)
เจ้าหน้าที่ธุรการ	17	15	15 (88.23)
เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี	84	70	69 (82.14)
นิติกร	6	5	5 (83.33)
รวม	418	353	347 (83.01)

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และใช้สถิติ ดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ใช้วิธีแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียงคำบรรยาย